

Naziv studija: Sociologija

Naziv kolegija: Teorije svakodnevice

Ime nastavnika: dr. Hajrudin Hromadžić, doc.

ECT bodovi: 6

Jezik kolegija: hrvatski

Trajanje kolegija: jedan semestar (zimski)

Status kolegija: izborni

Tip izbornosti: 25 (studenti sociologije) + 5 (studenti sa drugih odsjeka)

Oblik nastave: predavanja i seminari (2P + 2S)

Uvjeti za upis kolegija: upisan diplomski studij

Ciljevi kolegija: Ciljevi kolegija „Teorije svakodnevice“ su definirati i analizirati mikrorazinsku strukturu svakodnevnog života u suvremenom globalnom društvu i objasniti važnost njezina proučavanja u kontekstu životnih uvjeta društvenih aktera. Kolegij pristupa znanstvenom proučavanju fenomena svakidašnjice iz interdisciplinarne perspektive, povezujući u svoj epistemološki opus sociološke, antropološke, filozofske, povijesne, lingvističke i ostale srodne humanističke i društveno znanstvene discipline, s ciljem uspoređivanja i kritičkog promišljanja mjesta, uloge i značaja karakterističnih pojavnosti svakodnevnog života u socijalnoj konstrukciji realnosti. Namjera je kolegija objasniti neke od glavnih teorijskih i analitičkih pristupa proučavanju fenomena svakodnevnog života, osposobiti studente/studentice za definiranje i kritičku analizu socijalnih pojavnosti, zakonitosti, rituala i rutina koje konstruiraju realnost društvene svakodnevice i problemski ih približiti ključnom analitičkom pitanju u tom kontekstu: kako se znanstveno relevantno suočiti s najširoom paletom naših svakidašnjih aktivnosti?

Uloga kolegija u ukupnom kurikulumu: Kolegij „Teorije svakodnevice“ ukazat će na analitičke konvergencije svakodnevnih mikrosvjetovala, društvenih i kulturnih habitusa osobnog svijeta, predstaviti poglede na različite stilizacije svakodnevice, na modele oblikovanja urbanih stilskih plemena, svakodnevne mitove i pop

vjerovanja, ideologije potrošačke kulture i identitetske performativne igre. Kolegij se sadržajem i pristupima uklapa u postojeći kurikulum studijskog programa Sociologije i na taj način tematski pridonosi njegovom daljnjem razvijanju i nadgradnji.

Korištene metode: Kolegij „Teorije svakodnevice“ realizirat će se putem predavanja (uz korištenje *power point* prezentacija, video i audio snimaka, filmskog materijala) i seminara (čitanje i zajednička analiza redovitih tjednih seminarskih tekstova).

Sadržaj kolegija: Kolegij „Teorije svakodnevice“ istraživački će i teorijski usporediti široku paletu praksi, institucija, odnosa, životnih uvjeta, rituala i ideologija svakodnevnog života, poput: ljudskih navika, običaja, svakodnevnih rutina, dokolice, životnih stilova, kultura i supkultura, osjećanja, vjerovanja, socijalnih interakcija, imaginarija... Sadržaj kolegija zapravo je otvorenog karaktera kao što su i otvoreni životni uvjeti proizvođenja novih praksi svakodnevice. Poseban naglasak i mjesto u kolegiju namijenjeno je analizi urbanih fenomena, pri čemu slijedimo ishodišnoj tezi kolegija: prakse i rituali svakodnevnog života u kasnom stadiju kapitalizma predstavljaju reprezentativno polje artikulacije životnih, identitetskih i svjetonazorskih modela postmodernističke kulture naše epohe.

Tjedni raspored kolegija:

Syllabus:

Literatura:

Tjedan 1. : Predavanja i seminari (2+2 sata). Uvod u kolegij i njegovo predstavljanje. Uvod u seminar, predstavljanje tema, literature i studentskih obaveza vezanih uz kolegij.	

Tjedan 2. : Predavanja i seminari (2+2 sata). Definiranje osnovne terminologije, problemskih motiva i ključnih koncepta vezanih uz analizu fenomena svakodnevnog života. Seminarski tekst.	Ben Highmore, <i>Everyday Life and Cultural Theory: An Introduction</i>, Routledge, London & New York, 2002.
Tjedan 3.: Predavanja i seminari (2+2 sata). Metodološki pristupi proučavanju fenomena svakodnevnog života. Etnometodologija Harolda Garfinkela i sociološki interakcionizam Ervinga Gofmana. Seminarski tekst.	Harold Garfinkel, <i>Studies in Ethnomethodology</i>, Polity Press, Cambridge, 1967.
Tjedan 4. : Predavanja i seminari (2+2 sata). Povijesni pregled osnovnih ideja i teza vezanih uz teorijske analize svakodnevice I. Fragmenti svakodnevnog života Georga Simmela. Seminarski tekst.	Georg Simmel, <i>Filozofija novca</i>, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci, Novi Sad, 2004.
Tjedan 5. : Predavanja i seminari (2+2 sata). Povijesni pregled osnovnih ideja i teza vezanih uz teorijske analize svakodnevice II. Dijalektika svakodnevnog života Henrija Lefebvrea. Seminarski tekst.	Henri Lefebvre, <i>Kritika svakidašnjeg života</i>, Naprijed, Zagreb, 1988.
Tjedan 6. : Predavanje i seminar (2+2 sata). Povijesni pregled osnovnih ideja i teza vezanih uz teorijske analize svakodnevice III. Situacionistička internacionala i spektakularizacija svakodnevnog života. Seminarski tekst.	Guy Debord, <i>Društvo spektakla & Komentari Društvu spektakla</i>, Arkzin, Zagreb, 1999.
Tjedan 7. : Kolokvij I.	
Tjedan 8. : Predavanje i seminar (2+2 sata). Povijesni pregled osnovnih ideja i teza vezanih uz teorijske analize svakodnevice IV. Poetika svakodnevnog života Michela de Certeaua. Seminarski tekst.	Michel de Certeau, <i>Invencija svakodnevice</i>, Naklada MD, Zagreb, 2003. I
Tjedan 9. :	Ivana Spasić, <i>Značenje susreta</i>:

Predavanje i seminar (2+2 sata). Povijesni pregled osnovnih ideja i teza vezanih uz teorijske analize svakodnevice V. „Prisluškivanje“ svakodnevice Michela Maffesolija. Seminarski tekst.	<i>Gofmanova sociologija interakcije</i> , IFDT/Filip Višnjić, Beograd, 1996.
Tjedan 10. : Predavanje i seminar (2+2 sata). Klasni ukusi, životni stilovi i koncept habitusa Pierra Bourdieua. Seminarski tekst.	Pier Bourdieu , <i>Distinction. A Social Critique of the Judgement of Taste</i> , Routledge and Kegan Paul, London, 1984.
Tjedan 11. : Predavanje i seminar (2+2 sata). Društvena ontologija svakodnevnog života Agnes Heller. Seminarski tekst.	Michael E. Gardiner , <i>Critiques of Everyday Life</i> , Routledge, London & New York, 2000.
Tjedan 12. : Predavanje i seminar (2+2 sata). Dadaizam, nadrealizam, mass observation i svakodnevni život. Seminarski tekst.	Ben Highmore , <i>Everyday Life and Cultural Theory: An Introduction</i> , Routledge, London & New York, 2002. Michael E. Gardiner , <i>Critiques of Everyday Life</i> , Routledge, London & New York, 2000.
Tjedan 13. : Kolokvij II.	
Tjedan 14. : Predavanje i seminar (2+2 sata). Uvod u temu utopija.	Ernst Bloch , <i>Princip nada (I-III)</i> , Naprijed, Zagreb, 1981. Karl Mannheim , <i>Ideologija i utopija</i> , Jesenski i Turk, Zagreb, 2007.
Tjedan 15. : Predavanje i seminar (2+2 sata). Socijalne utopije 19. stoljeća: Engleska, Francuska, Njemačka.	G. V. Plehanov , „Utopijski socijalizam XIX vijeka“ u <i>Saint-Simon i Fourier, Izbor iz djela</i> , Kultura, Zagreb, 1952.

Popis obavezne literature:

Michael E. Gardiner, *Critiques of Everyday Life*, Routledge, London & New York, 2000.

Ben Highmore, *Everyday Life and Cultural Theory*, Routledge, London & New York, 2002.

Popis preporučene dopunske literature:

Mark Ože (Mark Augé), *Prilog antropologiji savremenih svetova*, Biblioteka XX vek, Beograd, 2005.

Arjun Appadurai, *Modernity at Large. Cultural Dimensions of Globalization*, University of Minnesota Press, Minneapolis, 1996.

Daniel Bell, *The Coming of Post-Industrial Society*, Basic Books, United States of America, 1976.

Peter L. Berger i Thomas Luckmann, *Socijalna konstrukcija zbilje: rasprava o sociologiji znanja*, Naprijed, Zagreb, 1992.

Pier Bourdieu, *Distinction. A Social Critique of the Judgement of Taste*, Routledge and Kegan Paul, London, 1984.

Michel de Certeau, *Invencija svakodnevice*, Naklada MD, Zagreb, 2003.

Guy Debord, *Društvo spektakla & Komentari Društvu spektakla*, Arkzin, Zagreb, 1999.

Mike Featherstone, *Consumer Culture and Postmodernism*, Sage, London, 1991.

Johan Fornäs, Karin Becker, Erling Bjurström, Hillevi Ganetz, *Consuming Media: Communication, Shopping and Everyday Life*, Berg, Oxford & New York, 2007.

Harold Garfinkel, *Studies in Ethnomethodology*, Polity Press, Cambridge, 1967.

Milan Galović, *Moda – zastiranje i otkrivanje*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2001.

Jukka Gronow, *Sociologija ukusa*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2000.

Gilles Lipovetsky, *Paradoksalna sreća. Ogled o hiperpotrošačkom društvu*, Antibarbarus, Zagreb, 2008.

John Maynard Keynes, *The General Theory of Employment, Interest and Money*, Macmillan, London, 1936.

Naomi Klein, *No Logo*, V. B. Z., Zagreb, 2002.

Henri Lefebvre, *Kritika svakidašnjeg života*, Naprijed, Zagreb, 1988.

Mark Peterson, *Consumption and Everyday Life*, Routledge, London & New York, 2006.

George Ritzer, *McDonaldizacija društva*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 1999.

Georg Simmel, *Kontrapukti kulture*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2001.

Georg Simmel, *Filozofija novca*, Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, Sremski Karlovci, Novi Sad, 2004.

Don Slater, *Consumer Culture & Modernity*, Polity Press, UK & USA, 1997.

Ivana Spasić, *Značenje susreta: Gofmanova sociologija interakcije*, IFDT/Filip Višnjić, Beograd, 1996.

Ivana Spasić, *Sociologije svakodnevnog života*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2004.

John Storey, *Cultural Consumption and Everyday Life*, Arnold, London, 1999.

Roch Sulima, *Antropologija svakodnevice*, Biblioteka XX vek, Beograd, 2005.

Aleksandar Štulhofer (ur.), *Sociologija svakidašnjice*, Treći program hrvatskog radija, 42, 1993.

Inga Tomić-Koludrović, **Anči Leburčić**, *Sociologija životnog stila*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2002. Prvi dio knjige: "Sociologija životnog stila: Mikro-makro pristup", str. 9-194.

Alain Touraine, *Postindustrijsko društvo*, Globus, Zagreb, 1980.

Paul Virno, *Gramatika mnoštva*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb, 2004.

Popis seminarskih tekstova po tjednima:

2. tjedan: P. A. Adler, P. Adler i A. Fontana, „Everyday Life Sociology“, *Annual Review of Sociology*, Vol. 13 (1987), str. 217-235.

3. tjedan: P. L. Berger i T. Luckmann, poglavlja „Zbilja svakodnevnog života“ i „Jezik i znanje u svakodnevnom životu“, u *Socijalna konstrukcija zbilje: rasprava o sociologiji znanja*, Naprijed, Zagreb, 1992, str. 37-64.

4. tjedan: H. Garfinkel, „Zdravorazumsko znanje o socijalnim strukturama: Dokumentarna metoda interpretacije u laičkom i profesionalnom iznalaženju činjenica“, *Diskrepancija*, svezak VII, broj 11, lipanj 2006, str. 61-78.

5. tjedan: G. Simmel, 2. poglavlje „Konkurencija i suradnja. Velegradovi i duhovni život“, u *Kontrapukti kulture*, Jesenski i Turk, Zagreb, 2001, str. 137-151.

6. tjedan: H. Lefebvre, poglavlje „Kritika svakidašnjeg života III. Od modernosti do modernizma. Uvod“, u *Kritika svakidašnjeg života*, Naprijed, Zagreb, 1988, str. 497-528.

8. tjedan: G. Debord, 8. poglavlje „Negacija i potrošnja u kulturi“, u *Društvo spektakla & Komentari Društvu spektakla*, Arkzin, Zagreb, 1999 (dostupno i preko interneta u prijevodu na srpski jezik, <http://www.crsn.com/debord/drustvospektakla/drustvo.htm>).

9. tjedan: M. Certeau, 2. poglavlje „Teorije umijeća djelovanja“, u *Invenција svakodnevice*, Naklada MD, Zagreb, 2003, str. 99-136.

10. tjedan: S. Lash, 4. poglavlje „Banalnost pseudosvjesnosti: Teatralnost politike i svakodnevnog postojanja“, u *Narcistička kultura. Američki život u doba smanjenih očekivanja*, Naprijed, Zagreb, 1986, str. 81-112.

11. tjedan: P. Bourdieu, 2. dio „Ekonomija praksi“, u *Distinkcija. Društvena kritika suđenja*, Antibarbarus, Zagreb, 2011, str. 91-107.

12. tjedan: F. Perlman, *Reprodukcija svakodnevnog života*, Što čitaš?, Zagreb, 2004.

Način polaganja ispita:

Dva kontrolna testa (kolokvija) u 7. i 13. tjednu nastave i usmeni ispit.

Svaki se kolokvij sastoji od pet pismenih pitanja baziranih na seminarskim tekstovima koje smo čitali i analizirali tijekom prethodnih pet tjedana seminarske nastave. Svaki pojedinačni odgovor na postavljeno pitanje ocjenjuje se bodovnom skalom 1-5 (25 maksimalnih bodova na jednom kolokviju), te se kolokviji ocjenjuju od 1 do 5. Bodovna skala ocjena na kolokviju: 0-9 (1); 10-13 (2); 14-17 (3); 18-21 (4); 22-25 (5).

Studenti/ce koji na jednom ili oba kolokvija dobiju negativnu ocjenu ili kolokvijima nisu pristupili iz opravdanih razloga, imat će mogućnost izlaska na JEDAN dodatni termin za ispravak/pisanje kolokvijâ koji će se održati na kraju nastavnog dijela semestra. Pravo prijave završnog (usmenog) ispita imat će studenti/ce koji su barem na jednom od dva kolokvija dobili prolaznu ocjenu.

Usmeni ispit sastoji se od dva do tri ispitna pitanja postavljena na osnovu obavezne ispitne literature.

U završnu ocjenu ulazi i aktivno učešće studenata u nastavi. Aktivnost u nastavi podrazumijeva čitanje i pripremu kritičkih osvrti na seminarske tekstove zadane u okviru redovitih tjednih seminarskih termina, te uključivanje u rasprave i debate tijekom seminara i predavanja. Studenti i studentice koji pokažu aktivnost u seminaru bit će u prilici dobiti višu konačnu ocjenu.

Načini valorizacije studentskih obaveza:

Kolokviji (dva): 60% (2 X 30%) od konačne ocjene.

Usmeni ispit: 30% od konačne ocjene.

Aktivnost u nastavi: 10% od konačne ocjene.